

ОРГАНІЗАЦІЙНО–ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЛІСОПРОМИСЛОВОГО КЛАСТЕРА У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ**О.М. Шубалий**

Луцкий национальный технический университет, shubalyi@ukr.net

Для лісового сектору Західного регіону України кластерний підхід є перспективним напрямом підвищення конкурентоспроможності продукції та механізмом активізації інноваційних процесів в окремому регіоні та галузі, оскільки кластерна політика, що проводиться в регіоні, сприятиме ефективній і взаємовигідній співпраці суб'єктів виробничого процесу і підвищенню конкурентоспроможності виробленої кластером продукції на світовому ринку.

Створення лісового кластера в лісозабезпеченому регіоні повинно спрямовуватися на вирішення пріоритетних завдань розвитку глибокої переробки деревини та її відходів, у тому числі низькоякісної листяної, шляхом механічної, біоенергетичної та хімічної переробки. Це дасть змогу організувати виробництво конкурентоспроможної лісопаперової продукції з високою доданою вартістю, прискорити темпи зростання доходів на 1 м³ заготовленої деревини на базі безперервного та невиснажливого лісокористування.

При цьому кластеризація не повинна передбачати зміну існуючої структури промислового виробництва в регіоні, але має сприяти підвищенню економічної ефективності функціонування всіх господарських ланок лісового сектору незалежно від переважаючих організаційно–правових форм господарювання та власності, а також розвитку нових напрямів діяльності, пов'язаних з поглибленою переробкою низькосортної деревини та її відходів, зокрема виготовлення продукції паливно–енергетичного призначення.

Перевагами сторін створення модельного кластерного підприємства в лісозабезпеченому регіоні, яким є Волинська область, можна вважати:

- наявність значних запасів деревини і водних ресурсів, низькі витрати (порівняно зі світовими) у виробництві лісопаперової продукції (енергії, сировини, робочої сили);
- забезпеченість робочими кадрами, управлінським персоналом, стійке зростання ринків лісопаперової продукції (внутрішнього і зовнішнього), вигідне географічне положення, розвинена залізнична та автомобільна інфраструктура, досвід виробництва пиломатеріалів, фанери, ДСП тощо, умови для найбільшого сприяння з боку органів влади всіх рівнів;
- активна промислова та економічна політика, що проводиться керівництвом області в галузі розвитку лісового сектору.

Формування такого кластера у Волинській області має базуватися на принципах державно–приватного партнерства. Необхідність державної участі визначається:

- масштабністю і соціально–економічною спрямованістю проблеми, яка зачіпає інтереси практично всіх лісових регіонів країни, більшості підприємств лісового сектору;
- складністю розробки та реалізації сучасних високотехнологічних біотехнологічних процесів переробки низькоякісної деревини в умовах лісозаготівельних підприємств на конкурентоспроможну продукцію, у тому числі експортного призначення;
- проблемами із залученням інвесторів (без участі держбюджетного фінансування) для вирішення такої масштабної проблеми регіонального рівня в стислі терміни [1].

Пропонуємо схему вертикальної інтеграції учасників лісопромислового кластера у Волинській області, яка передбачає формування чотирьохрівневої системи прямо та опосередковано поєднаних між собою спільними виробничими та невиробничими зв'язками інтегрованих суб'єктів господарювання лісового сектору регіону.

Перший рівень інтеграції охоплюватиме суб'єктів господарювання, які здійснюють заготівлю, відтворення та охорону лісових ресурсів. Другий рівень інтеграції складатимуть підприємства, які займаються первинною переробкою деревини та інших продуктів лісу деревинного і недеревинного походження. На третьому рівні зосереджені суб'єкти господарювання, які здійснюють поглиблену лісопереробку на основі сировини, що надходить від суб'єктів першого та другого рівнів інтеграції. Суб'єкти господарювання четвертого рівня інтеграції займатимуться переважно продажем і споживанням лісопродукції та послуг лісових екосистем, тобто належать до сфери обігу.

Загалом лісопромисловий кластер формуватиметься на добровільних засадах, але для його повноцінного функціонування до нього доцільно залучити виробничі та обслуговуючі підприємства державних холдингових компаній, підприємства сфери заготівлі та переробки продукції побічного лісокористування, підприємства–заготівельники вторинної лісосировини, підприємства сфери рекреаційної індустрії, мисливства та зеленого туризму, громадського харчування, будівництва, лісопаперовий комбінат, підприємства сфери меблевого виробництва, лісохімії, біопалива в твердого палива, а також суб'єктів ринкової інфраструктури, що забезпечать взаємодію всіх учасників [2].

Усі вказані суб'єкти господарювання, які будуть учасниками лісопромислового кластера, не залежно від рівня інтеграції, можуть окремо укладати дво– або багатосторонні угоди про співпрацю на вигідніших умовах, але важливо, щоб ці договірні відносини не суперечили чинному антимонопольному, митному та податковому законодавству.

Список использованных источников:

1. К вопросу о создании модельного лесного кластера / Сайт Государственного научного центра Лесопромышленного комплекса ФГУП «ГНЦ ЛПК» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.fgnclpk.ru>.
2. Шубалий О.М. Трансформаційні процеси у лісовому секторі: інституціональні передумови та механізми реалізації: [монографія] / О.М. Шубалий. – Луцьк: Терен, 2015. – 456 с.